

בתי הדין לעבודה

בית דין א.לעבודה ת"א		עב 012803/08
		בש"א 3139/09
בפני:	כבוד השופטת יהלום הדס	02/09/2009
	נ.צ.מ. – מר מתתיהו	
	נ.צ.ע. – גב' הרצברג	

בעניין: ספרנסקי רומן**המבקש (התובע)****ע"י ב"כ עו"ד גורודיסקי****נ ג ד****מרחב-אבטחה שמירה נקיון ושירותים בע"מ****ע"י ב"כ עו"ד טובי יעקב****המשיבה (נתבעת 1)****החלטה**

1. בפנינו בקשה להכיר בתביעת התובע, כתביעה ייצוגית כמשמעה [בחוק תובענות ייצוגיות](#) התשס"ו – 2006 (להלן – החוק).
2. התביעה הוגשה ביום 26.2.09. מדובר בתביעה לתשלום תוספת ותק, שעות נוספות, ימי חג, אש"ל, דמי הבראה, פדיון חופשה, פנסיה-הפקדות תגמולים, פנסיה-הפקדות לפיצויים, ופיצוי בגין זיכוי המס. הנתבעות על פי כתב התביעה הן נתבעת 1 (המשיבה כאן) וחברת אלרום - בעלת הקניון שבו הוצב לעבודה.
3. הנתבעת הגישה כתב הגנה.

4. ביום 26.2.09 הגיש התובע בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית בהתאם להוראות החוק.
- בקשתו מתייחסת לסעדים הנוגעים לרכיבים הבאים: קרן פנסיה, תוספת ותק, דמי חגים ורכיב אש"ל.
5. הנתבעת הגיבה לבקשה.
- עוד הגישה בקשה לעכוב הליכים.
- יובהר כבר עתה כי לבקשה זו אין יסוד שכן מתבססת היא על קיומו של כתב התביעה בתיק זה, שבמסגרתו הוגשה הבקשה.
6. בכתב התביעה משתית התובע את תביעתו על הוראות ההסכם הקיבוצי הכללי בענף השמירה והאבטחה וכן צו ההרחבה בענף זה (סעיפים 2-3 לכתב התביעה) וכן על צו ההרחבה בעניין הגדלת תשלומים לפנסיה מקיפה (סעיף 13.2 לכתב התביעה).
7. בכתב ההגנה טענה הנתבעת כי אינה חברה בארגון השמירה וכי לא חל עליה ההסכם הקיבוצי בענף זה.
8. במסגרת הבקשה, טוען התובע לתחולת צו ההרחבה בענף השמירה והאבטחה, בלבד.
- נקודת המוצא לדיוננו היא שעל הנתבעת חל צו ההרחבה בענף המשיבה וכי לא חל עליה ההסכם הקיבוצי בענף זה.
9. עוד נציין שביום 14/7/09 פורסם ברשומות צו ההרחבה החדש בענף השמירה והאבטחה, המרחיב את הוראות ההסכם הקיבוצי החדש מיום 2/11/08.
- הדיון בתיק זה יערך על פי צו ההרחבה בנוסחו הקודם.
10. הליך תביעה ייצוגית מגלם בתוכו מספר אינטרסים, חלקם פרטיים וחלקם ציבוריים.
- עמד על כך הנשיא אהרון ברק:

"ביסוד התובענה הייצוגית מונחים שני שיקולים מרכזיים: האחד, הגנה על אינטרס הפרט באמצעות מתן תרופה ליחיד שנפגע. אותו יחיד, ברוב המקרים, אינו טורח להגיש תביעה. לעתים בא הדבר בשל כך שהנזק שנגרם לאותו יחיד הוא קטן יחסית. עם זאת, הנזק לקבוצה הוא גדול, כך שרק ריכוז תביעות יחידים לתביעה אחת, היא התובענה הייצוגית, הופך את תביעתם לכדאית. השיקול השני עניינו אינטרס הציבור. ביסוד אינטרס זה מונח הצורך לאכוף את הוראות החוק שבגדריו מצויה התובענה הייצוגית. לתובענה הייצוגית ערך מרתיע. מפרי החוק יודעים כי לניזוקים יכולת פעולה נגדם. אינטרס ציבורי זה מוגבר לאור היעילות והחיסכון במשאבים של הצדדים ושל בית המשפט, הנלווים לתובענה הייצוגית. כן מושגת באמצעותה אחידות בהחלטות בית המשפט בעניינים דומים ונמנע ריבוי של תביעות" (ברע"א 4556/94 טצת נ' זילברשץ, פ"ד מט (5), 774 (1996) (להלן: "פרשת טצת").

11. על הבקשה שבפנינו חלות הוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו - 2006. סעיף 8 לחוק קובע את התנאים לאישור תובענה ייצוגית:

"8. (א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;
- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב".

12. העובדות המתיחסות לתובע

- א. התובע הועסק בנתבעת מיום 1/10/00.
- ב. תפקידו היה שומר בחניון של קניון אלרם ברמת גן.
- ג. שכרו עמד על שכר המינימום במהלך כל התקופה.

- ד. על פי מכתב ההתפטרות שצורף לתגובת המשיבה, המבקש התפטר ביום 17/3/09.
- ה. במועד הגשת הבקשה והתביעה, עדיין עבד אצל המשיבה.
13. נדון להלן בכל אחת מעילות התביעה שאותה מבקש התובע להכיר כתובענה ייצוגית.
14. תוספת ותק
בצו ההרחבה קובעת ההוראה לעניין תוספת ותק, כדלקמן:
"טו. המעביד ישלם לכל עובד, למעט עובדי אבטחה, תוספת ותק שנתית בשעור 1.48 לירות ליום לכל שנת עבודה, עד למכסימום של 14.8 לירות ליום לאחר 10 שנות עבודה. תוספת הותק לעובדי אבטחה תהיה בשעור 2.12 לירות בעד כל שנת לעבודה עד למכסימום של 21.2 לירות לאחר 10 שנות עבודה..."
15. הסכומים שבצו ההרחבה נקובים בלירות. מותבים שונים בבתי הדין לעבודה קבעו את אופן שערך הסכומים.
ראו לענין זה:
עב (נצרת) 2271/07 אלכסנדר קלמיקוב נ' ג.ש.ש. (ז.א.) בע"מ (מיום 2/12/08),
עב (תא) 10378/06 רעיף גיא נ' נוף ים בטחון בע"מ (מיום 26/3/09) ועוד.
16. בבקשה מבוקש שבית הדין יקבע מנגנון שערך תוספת ותק, לכל חברי הקבוצה, בהתאם לחוזר הוראות שעה משקי של החשב הכללי מס' 41-2-2007, מיום 25/7/07.
חוזר זה צויין לראשונה בכתב ההגנה של המשיבה.
בכתב ההגנה אין המשיבה מתכחשת לכך שלא שילמה למבקש תוספת ותק. המחלוקת בין הצדדים היא בשאלת אופן חישוב התוספת וגובה הסכום המגיע.
17. סוגית הזכאות לתוספת ותק וכן אופן החישוב, היא סוגיה המשותפת לכל עובדי המשיבה.
מטעם זה היה מקום לכאורה להכיר ברכיב זה כתביעה ייצוגית.

יחד עם זאת, צו ההרחבה עורך הבחנה בין כלל העובדים לבין עובדי אבטחה, באשר לסכום שישולם ברכיב זה.

אף אם תקבע דרך חישוב של הזכאות לתוספת ותק במסגרת תביעה ייצוגית, עדיין יהיה צורך לבחון באופן פרטני לגבי כל עובד ועובד, האם הועסק בתפקיד שמירה או בתפקיד אבטחה, ושמה בחלק מתקופת העבודה היה מאבטח ובחלק שומר וכיו"ב.

מכאן ברי שאין די בקביעת נוסחה אחידה חישוב תוספת ותק. גם לאחר קביעת הנוסחה, תיוותר מחלוקת עובדתית בשאלה מה בסיס התשלום לכל עובד, לפי התפקיד שמילא בחברה.

18. בעניין עע (ארצי) נפתלי גרוס נ' מדינת ישראל – משרד הבטחון (טרם פורסם), נקבע (בדעת רוב):

"...אם לאחר בירור תובענה ייצוגית נותרות עדיין סוגיות רבות לברור בעניינו של כל אחד מחברי הקבוצה בשמם נוהלה התובענה הייצוגית, מהווה הדבר טעם טוב שלא לאשר את התובענה הייצוגית...".

19. לאור ההבחנה שבצו ההרחבה, בין מאבטח לבין על עובד אחר, הרי שאין די בקביעת נוסחה אחידה לחישוב רכיב זה אלא יש לבדוק את הנתונים האישיים של כל עובד.

20. מטעם זה, הבקשה שעניינה תוספת ותק, נדחית.

21. דמי חגים

כך קובעת ההוראה בצו ההרחבה המתייחסת לדמי חגים:

"יא. חופשת חגים

1. כל העובדים יקבלו חופשה בתשלום ל- 10 ימי החג הבאים
ובכל חגי המדינה או שבתון שיוכרז עליו בחוק ייחול עליו תשלום שכר עבודה.
2. אם יחולו ימי החג ב- 3 חודשים ראשונים של תקופת נסיון, לא יהיה המעביד חייב במתן חופשת חג בשכר, אלא אם ישאר העובד בעבודה לאחר תקופת הנסיון.

3. יום חג שיחול בשבת – ישולם עבורו."

22. אין חובה על פי צו ההרחבה, להוכיח שהעובד עבד יום לפני ויום לאחר החג, כנדרש בצו ההרחבה הכללי במשק לעניין תשלום דמי חגים. מכאן שאין צורך לבחון בחינה פרטנית לגבי כל עובד האם עבד יום לפני ויום לאחר החג, אלא די שיוכח גובה השכר ותקופת העבודה.

23. בנוסף, בעניין ע"ע (ארצי) 300360/98 נחום צמח נ' ש.א.ש קרל זינגר צפון (1986) בע"מ, נקבע כי גם אם העובד עבד בחג וקיבל תשלום בשיעור 150%, עדיין זכאי הוא לתשלום עבור יום חג, בשיעור רגיל, כהוראת צו ההרחבה.

24. קביעה זו מייטרת את הצורך לדון בהתיחס לכל עובד, האם עבד ביום החג והאם קיבל שכר בשיעור 150%.

24. הנתבעת לא הוכיחה בשלב זה שהתובע קיבל תשלום ולו חלקי עבור ימי החג, למעט עבור ימי חג שבהם עבד וקיבל תשלום בשיעור 150%.

25. לאור האמור, התובע הוכיח לכאורה קיומה של עילת תביעה בענין דמי חג, בהתאם לצו ההרחבה.

26. בבקשה נטען (סעיף ז – 13) כי יש לשלם סכומים אלה בסכומי נטו. צו ההרחבה אינו נוקט במונח "נטו" ברכיב זה. המבקש לא הוכיח כי קיימת לו עילת תביעה ברכיב זה, כזו המצדיקה להכיר בה בתביעה ייצוגית.

27. אש"ל

בצו ההרחבה נקבע:

"כד. אש"ל – לעובדי אבטחה

1. המעביד ישתתף בסך של 60 לירות לחודש בהוצאות העובד ברכישת פנקסי מזון במזנון במקום העבודה.

- העובד יהיה זכאי להשתתפות בשיעור כזה, אם צבר 26 ימי עבודה באותו חודש.
 צבר פחות ימי עבודה, יהיה זכאי לשיעור ההשתתפות היחסית.
 עובד יקבל שתיה – תה או קפה, באופן חופשי – שיסופק על ידי המעביד.
 2. ההסדרים האמורים יחולו, בשינויים המחוייבים, גם במקומות העבודה שאין בהם מזנון צמוד או שאין מזנון המוכר כנגד תלושים".

הגדרת עובד אבטחה שבצו ההרחבה היא כדלקמן:

"עובד כאמור, המועסק בעיקר בתפקידים הבאים או באחד מהם: שומר ראש, מלווה חמוש לדברי ערד, קצין בטחון..."

28. בבקשה נטען שההוראות בענין אש"ל חלות על כל עובדי המשיבה. בציטוט הסעיף במסגרת הבקשה, לא הובאה הכותרת ובה מצוין במפורש שהסעיף חל רק על עובדי אבטחה.

שעה שהקבוצה מוגדרת ככוללת את כל עובדי המשיבה, הרי שלא ניתן להכיר ברכיב זה כמתאים להידון בתביעה ייצוגית, באשר הוא חל רק על חלק מחברי הקבוצה – עובדי אבטחה.

29. ממילא לא נטען ולא הוכח שהמבקש עבד כמאבטח ולכן לא הוכחה זכות תביעה אישית למבקש, ברכיב זה.

30. הבקשה בענין זה, נדחית.

31. פנסיה

חובת הפקדות לקרן פנסיה, מפורטת בצו ההרחבה בסעיף יב'.
 שיעור ההפרשות לקרן הפנסיה הוא 2.5% עבור דמי מחלה, 8.3% עבור פיצויים (או 4% לעובדים יומיים) ו- 5% בגין פנסיה ותגמולים.

32. עוד מפנה המבקש לצו ההרחבה בדבר הגדלת תשלומים לפנסיה מקיפה, החל על כל העובדים והמעסיקים המבוטחים בקרן פנסיה מקיפה ומעסיקיהם, הקובע

- כי תשלומי המעסיקים לקרן פנסיה מקיפה הוגדלו לשיעור 12%, מתוכם 6% לתגמולים.
33. לטענת המבקש, בחלוף תקופת נסיון בת 6 חודשים (סעיף ד' לצו ההרחבה) זכאי הוא לתשלום פנסיה בשיעור 6% משכרו, כפי שזכאים כל עובדי המשיבה.
34. המשיבה אינה מכחישה את זכאותו לתשלום פיצוי בגין אי הפרשה לפנסיה. באשר לתביעה הייצוגית, טוענת היא שעל פי סעיף ד' לצו ההרחבה, ניתן להאריך את תקופת הנסיון לפרק זמן של עד שנה. לטענתה, אין למבקש ידיעה האם בפועל הוארכו תקופות נסיון לעובד זה או אחר.
35. טענה זו בענין תקופת הנסיון נטענה בעלמא וללא כל ביסוס עובדתי. במסגרת הבקשה לא הובא תעוד ולו על עובד אחד שלגביו הוארכה תקופת הנסיון. התגובה איננה נתמכת בתצהיר ואף בגוף התגובה אין כל מידע בסוגיה זו.
36. רכיב פנסיה בענף השמירה הוכר לא אחת בבתי הדין האזוריים כרכיב שניתן להכיר בו בתביעה ייצוגית. ראו לענין זה:
- [בשא\(חיפה\) 196/08 חברת השמירה בטחון לאומי \(1992\) בע"מ נ' ודים סבצקוב](#)
[בשא \(תא\) 10440/06 סיגל בן שלמה נ' מוקד אבטחה בע"מ](#) (מיום 11/9/08).
[עב \(תא\) 4524/06 חבושה ארז נ' יבטח](#) (מיום 23/7/09).
37. הבקשה ברכיב זה מתקבלת.
38. צבירת פיצויים בפנסיה
 טוען המבקש כי על פי הוראות סעיף 26 (א) [לחוק פיצויי פיטורים](#), לו היתה המשיבה מפקידה כנדרש את כספי הפנסיה לקרן הפנסיה, לא היתה רשאית למושכם חזרה במקרה של התפטרות או בכל מקרה אחר.

39. טענה זו, שפורטה בהרחבה בבקשה, טעונה ליבון מעמיק ואינה מתאימה להידון בהליך של תביעה ייצוגית.
די אם נציין בענין זה את הוראות סעיפים 16 ו-17 [לחוק פיצויי פיטורים](#), שעניינם שלילת פיצויי פיטורים במקרים מסויימים.
40. זאת ועוד, סעיף 26 מתייחס לכספים שהופקדו בפועל לקרן פנסיה. לגבי כספים אלה נקבע שאין הם ניתנים להחזרה.
במקרה הנדון לא הופקדו כספים בפועל לקרן הפנסיה.
סעיף 26 [לחוק פיצויי פיטורים](#) אינו עוסק במקרה שבו נפסק פיצוי בגין א הפרשת כספים לקרן פנסיה.
41. סוגית הזכאות לפיצויי פיטורים היא סוגיה הטעונה ליבון עובדתי ביחס לכל עובד ועובד.
אף למבקש עצמו, שהרי בעת הגשת הבקשה עדיין עבד במשיבה וממילא טרם קמה לו הזכות לפיצויי פיטורים.
42. הבקשה ברכיב זה נדחית.
43. סוף דבר – עילות התביעה
מבין הרכיבים שמבוקש להכיר בהם כתובענה ייצוגית, מצאנו שרכיבים אלה מתאימים להידון במסגרת ההליך, באשר הם משותפים לכל חברי הקבוצה ודרך חישובם זהה:
א. דמי חגים.
ב. רכיב הגמל בפנסיה (6%).
44. כל יתר הרכיבים טעונים בירור עובדתי הן באשר לעצם הזכאות והן באשר לאופן החישוב.

45. מי היא הקבוצה שבגינה מבקשים לנהל ההליך
 כך נאמר בבקשה:
 " המבקש מעריך כי בתקופה הקובעת היו לנתבעת כ-500 עובדים בכל שנה, לרבות עובדים שעזבו את הנתבעת מכל סיבה שהיא, לאחר מועד תחילת התקופה הקובעת, למעט עובדים שעניינם תלוי ועומד בפני בית הדין הנכבד או שהוכרע על ידו..".
- "לפי מיטב ידיעתו של המבקש משך התקופה הממוצעת לעובד אצל המשיבה הוא שנתיים. לפיכך מעריך המבקש את מספר העובדים בתקופה הקובעת אצל המשיבה בכ-1,750...".
 (סעיף יב-2 לבקשה).
46. המבקש הגדיר קבוצות שונות לכל אחד מרכיבי התביעה (ראו סעיף יב – 15 ואילך לבקשה).
46. המשיבה טוענת כי קיימת שונות רלוונטית בין חברי הקבוצה, שכן בין עובדיה הועסקו עובדים שעסקו שמירה, אבטחה, ניקיון ושירותים נוספים. משכך, השאלות בבסיס הבקשה אינן משותפות לכל חברי הקבוצה. נטען כי גם הנזק הנטען אינו משותף לכל חברי הקבוצה וכי כל אחד מחברי הקבוצה יהיה חייב להביא הוכחות על מנת להוכיח את נזקו האישי.
47. המשיבה לא המציאה כל נתון בדבר מספר העובדים שהעסיקה במהלך השנים או המועסקים על ידה כיום.
 כן לא המציאה נתונים אודות סוגי ההעסקה השונים, כמה מהעובדים הועסקו כשומרים וכמה בתפקידים אחרים.
 המשיבה אף לא תמכה תגובתה בתצהיר.
 חזקה שלו היה מדובר במספר מועט של עובדים, שניתן לאתרם בנקל, היתה המשיבה טוענת זאת ומגבה טענותיה.
48. מבין כל הרכיבים שמבוקש להכיר בהם כתביעה ייצוגית, אישרנו את הרכיבים שבהם אין משמעות לתפקיד אותן מילא העובד בחברה, האם שומר, מאבטח או כל תפקיד אחר.

כך הדבר בהתייחס למרכיב הפנסיה וכך גם בהתייחס למרכיב דמי חגים. משזו קביעתנו, הרי שניתן להגדיר הגדרה אחת ממצה של הקבוצה ובכך להמנע מאי בהירות ומקביעת "תתי קבוצות" כפי שנוסחה הבקשה.

49. התקופה שהוגדרה בבקשה היא שבע שנים קודם להגשת התביעה. לטעמנו, הנכון הוא לקבוע תקופה של שבע שנים קודם להגשת הבקשה. במקרה הנדון הבקשה הוגשה בחודש 2/09, כחודשיים לאחר הגשת התביעה. מה במקרה שבו התביעה מוגשת כשנתיים לאחר הגשת התביעה. ברי שהמועד הקובע לצורך התיישנות צריך להיות המועד הגשת הבקשה. כך גם בענייננו.

50. מטעם זה אנו קובעים את הגדרת הקבוצה :
"כל עובדי המשיבה, שהועסקו במשיבה במשך תקופות שונות שתחילתן לא לפני 26/2/02 (שבע שנים לפני הגשת הבקשה), בתפקידים שונים, לתקופה העולה על ששה חודשים".

51. התנאים הנוספים שבסעיף 8 א' לחוק
תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה להכרעה במחלוקת
 הסעד הנתבע על ידי המבקש, אינו נמוך.
 א. ברכיב ימי חג תבע 15,383 ₪.
 ב. ברכיב פנסיה (6%) תבע 25,987 ₪.
 המבקש עבד בחברה במשך כתשע שנים.

52. המציאות מראה שלא כל העובדים המועסקים בחברות שמירה טורחים ומגישים תביעה, אף אם מדובר בסכומים המצוינים לעיל. במיוחד אמורים הדברים שעה שחלק מהעובדים מן הסתם לא עבד שבע שנים אלא פחות מכך ולפיכך מדובר בסכומים נמוכים בהרבה.

53. ב"כ המבקש הרחיבו ופרטו לענין מצבם של עובדי השמירה וסוגית אכיפת זכויותיהם המעוגנות בהסכמים קיבוציים או בצווי הרחבה. ליתר דיון נכון יהיה לאמר "אי אכיפת זכויותיהם".
- יעידו על כך המספר העצום של תיקים המתבררים בבית הדין לעבודה בנושא זכויותיהם של עובדי שמירה ואבטחה.
54. העובדה שמהשיבה אינה טוענת ששילמה למבקש או למי מעובדיה פנסיה או דמי חג במפורט בצו ההרחבה, תומכת אף היא בטענות המבקש בסוגיה זו.
55. המטרה העיקרית העומדת ביסוד התביעה הייצוגית הינה לאפשר לתובעים כלי יעיל, נגיש וזול לשמירה על זכויותיהם.
- זאת כאשר הסעד הנתבע על ידי כל אחד מהם הינו קטן יחסית, ולא תמיד מצדיק הגשת תביעה נפרדת.
- ראו [רע"א 4556/94 רמי טצת נ' זילברג ואח' פ"ד מט \(5\) 774](#).
- כמו כן ראו מאמרם של דר' שרון רבין – מרגליות ודר' אלון קלמנט "תובענות ייצוגיות בדיני עבודה – האם התשנו כללי המשחק?" (בשלב זה טרם פורסם).
56. כל אלה תומכים במסקנה שלפיה התובענה הייצוגית היא הדרך הנכונה להכריע במחלוקת.
57. המשיבה אינה טוענת כנגד כשירותו של המבקש ושל באי כוחו לייצג את הקבוצה.
- באשר למבקש נציין שמדובר בעובד שהועסק במשיבה במשך תקופה של כתשע שנים כשומר וכסייר.
- המבקש בהחלט מתאים לייצג את כלל חברי הקבוצה, אשר יש להניח שחלק בלתי מבוטל מהם הועסק במשיבה תקופות קצרות בהרבה.
59. סוף דבר
- הבקשה להכיר בתביעה כתביעה ייצוגית מתקבלת, ברכיבים פנסיה ודמי חגים.

יהלום הדס 54678313-3139/09

ניתן היום כ"ו באב, תשס"ט (16 באוגוסט 2009) בהעדר הצדדים

יהלום הדס, שופטת	נ.צ.מ. – מר מתתיהו	נ.צ.ע. – גב' הרצברג

תשובה חן-קלדנית.

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)